

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra pedagogiky

**Podíl učitele praktického vyučování na zvyšování motivace
a zájmu o obor**

Bakalářská práce

Autor: Markéta Nováková

Vedoucí práce: Mgr. PhDr. Marie Hanušová

2019

Zadávací list

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Podíl učitele praktického vyučování na zvyšování motivace a zájmu o obor

vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědoma, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

.....

V dne

PODĚKOVÁNÍ

Mé poděkování patří Mgr. PhDr. Marii Hanušové za odborné vedení práce, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnovala.

Abstrakt

Bakalářská práce s názvem „Podíl učitele praktického vyučování na zvyšování motivace a zájmu o obor“ byla zaměřená na motivaci obecně, osobnost učitele, příklady dobré praxe. Jako výzkum bylo zvoleno dotazníkové šetření. Osloveny byly první, druhé a čtvrté ročníky oboru Chovatel cizokrajných zvířat na Střední odborné škole a Středním odborném učilišti Praha-Čakovice. Cílem práce bylo zjistit, zda jsou žáci během studia dostatečně motivováni k budoucímu povolání a zda učitelé odborného výcviku pracují na jejich sebe rozvoji. Z bakalářské práce vyplynulo, že pro žáky jsou největší motivací stáže v českých a zahraničních zoologických zahradách a jednodenní exkurze do zoologických zahrad. Tyto stáže a exkurze žákům přinesly nové poznatky z chovů zvířat či přístup ke zvířatům ze strany chovatelů. Svého učitele odborného výcviku berou jako odborníka ve své profesi. Z výzkumu plyne, že učitel žáky vychovává k profesnímu rozvoji a vzdělávání a podporuje žáky v setrvání v oboru v rámci výkonu budoucího povolání.

Klíčová slova

Osobnost učitele, míra motivace, praxe, zájem o obor

Abstract

The bachelor thesis called "The share of practical teaching teacher in increasing motivation and interest in the field" was focused on motivation in general, teacher's personality, examples of good practice. The questionnaire survey was chosen as the research. The first, second and fourth years of the Foreign Animal Breeder in the Secondary Vocational School in Prague-Čakovice were addressed. The aim of this work was to find out whether the pupils are sufficiently motivated for their future career and whether the teachers of vocational training work on their own development. The bachelor thesis showed that internships in Czech and foreign zoos and one-day excursion to the zoo are the biggest motivation for pupils. These internships and excursions brought new knowledge from animal husbandry and animal breeders. They take their vocational teacher as an expert in their profession. The research suggests that the teacher educates pupils for professional development and education and encourages pupils to remain in the field as part of their future career.

Keywords

Personality of the teacher, degree of motivation, practice, interest in the field

OBSAH

ÚVOD	9
TEORETICKÁ VÝCHODISKA	10
1 Cíl a metodika	10
2 Motivace	11
2.1 Motivační činitelé.....	11
2.1.1 Vnitřní činitelé	11
2.1.2 Vnější činitelé	12
2.2 Motivace ve škole	14
3 Osobnost učitele.....	16
3.1 Struktura osobnosti učitele.....	16
3.1.1 Typologie	16
3.1.2 Charakterově-volní vlastnosti	17
3.1.3 Temperament	18
PRAKTICKÁ ČÁST	23
4 Obor	23
4.1 Informace o škole	23
4.1.1 Obor středního vzdělání s maturitní zkouškou	24
4.1.2 Obor středního vzdělání s výučním listem	25
4.2 Chovatel cizokrajných zvířat.....	27
4.2.1 Historie oboru	27
4.2.2 Charakteristika přípravy v oboru	27
4.2.3 Uplatnění absolventů v oboru	28
4.2.4 Organizace odborného výcviku	28
4.3 Příklady dobré praxe	29
4.3.1 Stáž v Zoo Dvůr Králové nad Labem	29

4.3.2	Stáž v Zoo Zlín	30
4.3.3	Stáž v zahraniční zoologické zahradě	31
4.3.4	Exkurze do zoologických zahrad	32
4.3.5	Gastroden – den otevřených dveří	33
4.3.6	Schola Pragensis	33
4.4	Dotazníkové šetření	34
4.4.1	Výběr školy a profese	34
4.4.2	Nejdůležitější motivace	35
4.4.3	Učitel odborného výcviku	37
4.4.4	Pozitivní věci na oboru	44
ZÁVĚR		46
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ		48
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ		50
SEZNAM PŘÍLOH		51
PŘÍLOHY		

ÚVOD

Téma bakalářské práce jsem si vybrala, jelikož aktuálně pracuji na pozici Scrum mastera. Scrum master je součástí vývojového týmu. Plní funkci spojky mezi produktovým managerem a vývojovým týmem. Stará se o hladký průběh meetingů a spolupráci během nastavené iterace.

V komerční sféře vnímám problém s motivací lidí na pracovišti. Denně s lidmi pracuji a i mým úkolem je tým lidí motivovat, aby odváděli skvělou práci. Ze své osobní motivace jsem si vybrala toto téma: Podíl učitele praktického vyučování na zvyšování motivace a zájmu o obor.

Práce se zaměřuje na konkrétní obor na škole SOŠ a SOU Praha-Čakovice. Obor Chovatel cizokrajných zvířat jsem v letech 2007-2011 sama studovala. Během mého studia jsem nepozorovala, že bychom měli problém s motivací. Do práce jsme byli zapálení, na odborný výcvik jsme se těšili, stejně tak na odborné exkurze a stáže v jiných zoologických zahradách.

Ráda bych zjistila, čím je tato skupina odlišná. V této práci využiji metodu výzkumu dotazníkového řešení. Formulace jasně položených otázek by mi mohla pomoci vyřešit problém, proč lidé v komerční sféře nejsou dostatečně motivováni k práci. Získané informace mohou být také nápomocné lidem, kteří řeší stejný problém.

Samotnou motivací se zabývá mnoho odborníků ve své literatuře či člancích. Já osobně nejvíce vidím potenciál v koučinku. V pracovním nasazení je mou průvodkyní Zuzana Šochová a její blog či knihy. Ve školství bych volila knihu Koučování ve školní praxi od Violy Horské. Tato kniha je zaměřena hlavně: základy koučování, koučink při zavádění změn, leadership a koučink, možná úskalí a nástrahy. Necht' je nám tedy pomocníkem nejen v životě.

TEORETICKÁ VÝCHODISKA

1 Cíl a metodika

Cílem bakalářské práce je zjistit, jak se učitel praktického vyučování podílí na zvyšování motivace a zájmu o obor. Vybrat konkrétní příklad praxe, která zvýšila motivaci.

Práce má odpovědět na otázku, jakým způsobem se může učitel praktického vyučování podílet na zvyšování zájmu o obor. Teoretická část bude pojednávat o motivaci obecně, motivaci ve škole, osobnosti učitele. Praktická část bude obsahovat příklady dobré praxe, jak kdy se učiteli daří zvyšovat motivaci a zájem o obor. Dotazníkové šetření vyhodnotí, jak jsou žáci spokojeni s četností praxe, stáží, výletů.

2 Motivace

Termín motivace je odvozen z latinského *movere* - hýbat , pohybovat. Velmi obecně formulováno, motivace znamená souhrn hybných momentů v činnostech, prožívání a chování. Hybnými momenty rozumíme to, co člověka podněcuje, pobízí, aby něco dělal, reagoval, nebo naopak, co ho tlumí, co mu zabraňuje něco konat, reagovat. Motivace dodává činnosti, našemu prožívání a chování jednak energii, jednak směr. Aktivizuje a zároveň směřuje. (Petrušek, 2009)

Obecně platí, že motivace je intrapsychicky probíhající proces, vycházející z nějaké potřeby a vyúsťující ve výsledný žádoucí vnitřní stav, proces, který je iniciován endogenně (vnitřní pohnutka k odpočinku vycházející z pocitu únavy) nebo exogenně (finanční pobídka k splnění nějakého úkolu). Lidské jednání iniciuje nějaká vnitřní pohnutka, resp. nějaká vnější pobídka, která může být motivující, jen když aktivuje nějakou vnitřní pohnutku (pobídkou mohou být např. peníze za práci navíc, pokud má jedinec důvod si je vydělat). Tento vnitřní psychický důvod či tuto vnitřní příčinu jednání tvoří motiv, tj. zážitek nebo způsob jednání, přinášející nějaké uspokojení, který vyjadřuje vyabstrahovanou podstatu tohoto uspokojení (např. uspokojení sexuální nebo potřeby sociálního kontaktu). (Nakonečný, 2014)

2.1 Motivační činitelé

Vnější a vnitřní motivace často bývá stavěna proti sobě, ve významu že vnější motivace „tlumí“ vnitřní motivaci. Nové výzkumy (Deci, Valerand, Pelletier, Ryan 1991) tyto předpoklady nepotvrzují, naopak dokládají, že se vnitřní a vnější motivace mohou velmi řádně doplňovat, a to zvláště dlouhodobé cíle, které jsou náročné a které jen velmi těžko mohou spadat do oblasti zájmu. (Pavelková, 2002)

2.1.1 Vnitřní činitelé

Vnitřní činitelé motivace vycházejí ze samotného jedince. Zahrnují se do nich zájmy a záliby, fyziologické potřeby, schopnosti, dovednosti, vědomosti, postoje a hodnoty samotného jedince. Fyziologické potřeby jsou pro život nejdůležitější. Tato nezbytnost

znamená, že jedinci něco chybí, že má něčeho velice málo, odráží naše základní pohnutky, které jsou klíčem v procesu motivace (Čáp, Mareš, 2001). Jako příklad ukažme potřebu stravy, potřebu spánku nebo potřebu dýchat. Záliby a zájmy mohou být jedním z určitých motivačních zdrojů. Charakterizujeme je jako určitý druh jednání, které uspokojujeme vykonáváním určité činnosti. Projevují se upřednostněním určité poznávací aktivity, účasti na ní. Uvedme na příkladu, když žák studuje školu, kde navštěvuje zájmové kroužky, které jsou zábavné, může se stát tato činnost velmi motivační pro to, aby zdárně došel ke konci studia. Dalším činitelem jsou schopnosti pro jednotlivé duševní předpoklady výkonnosti, které mohou ovlivnit motivaci ke studiu, například motorické, senzomotorické nebo mentální. Pokud žák učivo zvládá a je schopný, může to pro něj být motivací, naopak pro někoho jiného může být zvládnutí učiva motivačně těžší, může to být prostředek jak motivaci ztratit nebo naopak výzva. Schopnost k nějaké určité činnosti však nelze odhadnout bez zvážení povahových vlastností, hodnotové, motivační a zájmové orientace jedince. Základními složkami duševního dění jedincovy osobnosti jsou kvality duševních funkcí. Ta je pak podřízena komplexu. Posledním vnitřním motivačním činitelem jsou postoje, které jsou vnímány často jako formy motivů, což však je zavádějící. Důležitým stanoviskem vztahu člověka ke světu je hodnocení, které je procesem komplementárním poznávání, či lépe řečeno je samo výsledkem komplementarity poznávání a cítěním. (Nakonečný, 2009)

2.1.2 Vnější činitele

Samotný motivační proces jedince je úsilí o dosažení cílů. Činitele mohou ovlivnit, jaké má jedinec - žák cíle a jak k nim dojde, které mu jsou nejbližší, se kterými se i denně setkává. Považujeme za ně ty, které působí z venku na samotného jedince. Sem je zahrnuto sociální prostředí jako spolužáci, škola, místo bydliště, příroda, rodina aj. Rodina má společnou historii, současnost i budoucnost. Tato skupina lidí se vzájemně ovlivňuje. Při rozhodování žáka, který studuje střední školu, hrají největší roli rodiče, tedy otec a matka. Oni ho posouvají a mají na jeho motivaci ke studiu nezpochybnitelný vliv daný výchovou, vlastním příkladem a soužitím. Další členové rodiny, jako například starší sestra či bratr, ti mohou poskytovat své cenné informace ze svého života, zkušenosti a postřehy ze své střední školy, kterou studují. Škola je

sociální institucí, kde probíhá vzdělávání výchova. Je to prostor k učení. Přípravuje jedince pro plnohodnotný život v lidské společnosti. Škola plní další důležité funkce jako například celkové formování jedince, ochrana jedince, socializace jedince nebo začlenění jedince do profesionálního života. Škola a školní prostředí, to co na její půdě jedinec zažije, to vše jej motivuje a ovlivňuje. Stejnou generační skupinou jedince jsou spolužáci a další vrstevníci. Mají rovnocenné postavení, sdílí mnohé hodnoty, preferovaný způsob života a názory. Vrstevníci jsou zřetelným ovlivňujícím činitelem. Nejvýraznějším u mnohých jedinců v době dospívání, proto mají také obrovský vliv na motivaci žáka k danému studiu a motivační chování. Mnohdy se stává, že se chce žák vyrovnat svým vrstevníkům v úspěšnosti studia nebo také naopak. (Čáp, Mareš, 2001)

2.1.2.1 Potřeby

Potřeba je osobně pociťovaný nedostatek něčeho, co je pro jedince životně důležité. Podstatnou stránkou potřeby je její osobní používání, nejčastěji jako pocit napětí, strádání, nelibosti. Potřebou se může stát i to, co objektivně potřebou není, nebo co dokonce organismu škodí, jako je kouření, alkohol, drogy. V tomto smyslu potřeby vyjadřují závislost na životních podmínkách. Zároveň však potřeby podněcují k dosažení příslušných podmínek pro život. V tomto ohledu jsou potřeby hybnou silou lidské činnosti. Odtud plyne elementární dynamika aktualizace potřeby, činnosti zaměřené na její uspokojení a výsledného ukončení činnosti spolu s uspokojením příslušné potřeby.

V určitých společenských podmínkách probíhá uspokojování potřeb, které určují požadované způsoby tohoto uspokojování. Získávání způsobů uspokojování potřeb v harmonii s tradicí dané kultury je jednou z podstatných prvků socializace (například konzumace jídla u stolu). (Výrost, Slaměnik, 2008)

Maslowova hierarchická klasifikace potřeb (Maslow, 1970) zahrnuje:

- fyziologické potřeby, spojené s poruchami homeostázy, jako jsou hlad žízeň, sex atd.;
- potřeby bezpečí, vznikající v situacích ohrožení;
- potřeby sounáležitosti a lásky, to znamená být akceptován, někomu patřit, být milován;

- potřeba uznání, dosažení respektu, důvěry, souhlasu;
- potřeba seberealizace, uplatnění svých schopností. (Slaměník, 2011)

Obrázek 1 - Maslowova pyramida potřeb

zdroj: [www. filosofie-uspechu.cz](http://www.filosofie-uspechu.cz)

2.2 Motivace ve škole

Školní úspěšnost žáků silně ovlivňuje motivace ve škole, jejich výkony, ale i rozvoj žákovské osobnosti. Motivace je jednou z podmínek efektivního učení, ovlivňuje koncentraci, výdrž u učení, paměťové pochody, hloubku a rychlost učení. Zda bude žák využívat či nevyužívat svého schopnostního potenciálu, záleží na motivaci, a tím i bude-li své schopnosti rozvíjet dále. Jedním z nejnáročnějších úkolů učitele je práce s motivací. Velmi často musí učitelé řešit nedostatek motivace či problémy s motivací.

Úspěšnost učitelovy práce do jisté míry závisí na tom, jak zvládají pracovat s motivací žáka. V první řadě může učitel ovlivňovat motivaci výběrem učiva, výběrem vyučovacích metod nebo organizačních forem či způsobem jeho prezentace. (Pavelková, 2002)

Cílovou zaměřenost chování jedince – žáka má interpretovat motivace. Tento daný proces má za úkol, vybrat mezi různými možnostmi jednání. Proces to není vůbec

jednoduchý, který by od začátku do konce byl jednotný, spíše jde o soustavu rozdílných procesů, které v určitých etapách vývoje chování vykonávají seberegulační funkci. Především před uskutečněným a po uskutečněném jednání. Motivace žáka k učení, je podstatnou částí motivace. K uskutečnění jeho učebních cílů slouží tato motivace. Tím se stává podstatou motivace ke studiu pro jedince. Jedním z hlavních cílů pro školu je rozvoj motivačních dispozic u žáků. Žák může mít mnoho různých důvodů k učení. Chce něčeho dosáhnout, chce dostat dobrou známku, chce udělat radost rodičům, o učivo má zájem a baví ho, učí se pro pocit spokojenosti, učení chce získat kvalifikaci, které je potřeba dosáhnout. Někdo se učí proto, aby se vyhnul neúspěchu nebo z povinnosti. Motivace k učení je složena ze tří skupin potřeb. Jsou to sociální potřeby a to proto, že učební procesy se realizují především v sociálním kontextu, dále výkonové potřeby, jelikož na žáka jsou kladeny určité nároky v rámci učebních činností a naposledy potřeby poznávací, protože žák se při učení dostává k novým vědomostem. (Hrabal, Man, Pavelková, 1989).

3 Osobnost učitele

Individuální jednota člověka se v psychologii rozumí osobností, vyznačující se interakcí, integrací a směřováním k cíli. Požadavky se kladou na učitele a jeho osobnost spojené s dosažením vyšší úrovně morálních vlastností, které jsou i úzce spojené s výkonem jeho profese. Vyzrálá učitelská osobnost má vysoká erudovanost ve svém oboru a široký kulturně politický rozhled. Neobejde se bez hlubokého a vřelého vztahu k dětem a komunikativních dovedností. Učitel musí být odborníkem na práci s lidmi v procesu vzájemného působení a formování jednoho člověka člověkem druhým (M. Valach, 1998). Do popředí vystupuje hledisko psychické vyrovnanosti. Současný učitel se musí orientovat v nových poznatcích kultury, vědy a techniky a musí naplňovat rychle se měnící požadavky společnosti. (Nelešovská, 2005)

3.1 Struktura osobnosti učitele

Pomocí těchto pěti oblastí se pokusíme popsat osobnost učitele:

- charakterově-volní vlastnosti;
- motivace k učitelskému povolání;
- temperament, dynamické vlastnosti;
- vlastnosti seberegulace;
- výkonové vlastnosti, speciální dovednosti a schopnosti. (Holeček, 2014)

3.1.1 Typologie

Z hlediska převládající zaměřenosti (nasměrování) rozlišujeme dva základní typy učitelů k učitelské práci (na základě Caselmannovy typologie):

1. Logotrop

Učitel zaměřený na obsah svého předmětu, na svůj obor. Takový učitel si s nadšením připravuje prezentace, pečuje o své sbírky, rád vede nejrůznější kroužky, pracuje s interaktivní tabulí, nelituje námahy ani času, aby žáky získal pro svůj předmět.

2. Paidotrop

Tento učitel bývá charakterizován jako orientovaný místo na svůj předmět spíše na žáky, na jejich prožívané emoce, problémy, postoje zájmy apod. Učitelé tohoto typu vyučují zpravidla na 1. stupni základních škol. Pokud se vyskytuje vyhraněný paidotrop na vyšším stupni škol, může postrádat větší nadšení pro svůj obor, které se projevuje výkladem, který je nesrozumitelný, malým zájmem o učební látku, lhovostí. Tento nezájem o předmět brzy žáci vycítí a bohužel také napodobují.

V praxi se zřídka setkáváme s jedním vyhraněným typem z výše uvedené typologie motivace učitelského povolání. Spíše existují učitelé s jedním typem motivace, která převládá, přičemž z druhého typu mají další charakteristiky.

I když v dnešní době někteří autoři (např. J. Vašutová, 2007) považují Caselmannovu typologii za překonanou, stále se v různých variantách objevuje nejenom u nás, ale i ve světě. R. Kohoutek popisuje tzv. **globálního učitele**, který má v současné době velmi blízko k typu paidotropa. (Holeček, 2014)

3.1.2 Charakterově-volní vlastnosti

Autoritu u žáků má vždy ten učitel, který je odborníkem ve svém oboru a dokáže svůj předmět řádně vysvětlit. Pro úspěšného učitele jsou tyto dvě podmínky „nutné“, nikoliv však „postačující“. Žáci je totiž považují za samozřejmost. Zaobíráme-li se hlouběji osobností učitele, překvapí nás, že pro žáky jsou nejdůležitějšími vlastnostmi učitele vlastnosti jeho charakteru.

Jak je známo, jedná se o komplex vlastností, které mají význam morální a které můžeme popsat díky těmto skupinám vztahů:

3.1.2.1 Vztah k sobě

Nedílnou součástí vztahu k sobě je sebepoznání, které by mělo jedinci poskytnout zdravé sebevědomí a objektivní sebehodnocení. Vzhledem k tomu že často učitel bývá pro žáky vzorem, kteří ho svými gesty napodobují, měl by mít kladné vlastnosti, které ve výchově od žáků vyžaduje. Pokud je náročný na žáky, měl by být náročný také sám na sebe, neměl by se podněcovat, ale také příliš přeceňovat apod. (Holeček, 2014)

3.1.2.2 Vztah k druhým

Především vztah k dětem, ale také k řediteli, rodičům, kolegům atd. Tento vztah by se měl vyznačovat upřímným a čestným jednáním, vzájemným pochopením. Učitel by se neměl bát projevit svou náklonnost, lásku k dětem, a to zejména na nižším stupni škol. V tomto citlivém období vztah žáků ke svému učiteli vlastně zastupuje vztah dětí ke škole a tím i ke společnosti. (Holeček, 2014)

3.1.2.3 Vztah k práci

Měl by se vyznačovat svědomitým, zodpovědným přístupem. Za hlavní přednosti své práce učitelé považují trvalou spolupráci s mladou generací a její tvůrčí charakter. Práce soudobého učitele, je prací velice vyčerpávající, náročnou, přesto lze tvrdit, že učitelé mají rádi své povolání (samozřejmě ne všichni). Budoucnost našeho národa záleží do jisté míry na úrovni jeho vzdělávání – tedy na kvalitě práce učitelů. Musíme věřit, že tomu jednou také začne odpovídat i společenská pověst učitelské profese, že výstižné heslo „špatně placený učitel dnes, chudá společnost zítra“, nebude jen na billboardech před volbami. (Holeček, 2014)

3.1.3 Temperament

Každý učitel by měl znát, jaký typ temperamentu u něj převládá a pokusit se případně tlumit jeho záporné projevy, jelikož vlastnosti temperamentu každého vychovatele (rodiče a učitelé) se přenášejí na ratolesti.

3.1.3.1 Klasická typologie (Hippokratova-Galénova)

Antičtí autoři vycházeli v této temperamentové typologii z nevědeckého pojetí míchání tělesných šťáv, ale pomocí přesného pozorování vyhodnotili temperamentové charakteristiky, které mají svou platnost dodnes. Nejprve „otec lékařství“ Hippokrates (řecký lékař, 460-370 př. n. l.) a pak o několik století později osobní lékař římských císařů Galénos z Pergamu (římský lékař, asi 129-200 n. l.) rozlišili podle převládající tělesné tekutiny - „šťávy“, čtyři hlavní typy „lidských povah“ (proto je také tato typologie někdy označována jako humorální, *humor* – šťáva). Stručný popis kladných a záporných vlastností známých temperamentových typů doplníme krátce o úkoly sebevýchovy:

- **Sangvinik**

Je společenský, vyrovnaný, přátelský, aktivní, výřečný, optimistický, dobře přizpůsobivý, podnikavý, rozhodný, ale také lhostejný, nevytrvalý, lehkomyšlný, povrchní, příliš ovlivnitelný, málo náročný k sobě, nesoustředěný, se sklonem k povrchnosti citů a zájmů.

- **Úkol sebevýchovy sangvinika:** soustředění, pěstovat větší vytrvalost, důslednost.

- **Cholerik**

Bývá průbojný, nebojácný, energický, zásadový, samostatný, tvořivý, výkonný a iniciativní, velmi aktivní, na druhé straně ale příliš impulzivní, náladový s nedostatkem sebeovládání, výbušný, dříve jedná, než myslí, nesnášenlivý, vzdorovitý, netrpělivý, tvrdohlavý.

- **Úkol sebevýchovy cholera:** nedávat příliš najevo své prožívání, naučit se více ovládat.

- **Flegmatik**

Je trpělivý, vyrovnaný, rozvážný, klidný, zodpovědný, vytrvalý, se smyslem pro spravedlnost, schopný snášet dlouhodobé zatížení, spolehlivý, disciplinovaný, přizpůsobivý, přitom ale obvykle také příliš pomalý, pasivní, nerozhodný, se sklonem k lenosti a setrvačnosti v názorech či metodách.

- **Úkol sebevýchovy flegmatika:** zvýšit aktivitu, pružnost, rozvíjet tvořivost, překonat pohodlnost.

- **Melancholik**

Bývá velmi citlivý, ohleduplný, chápající, obětavý, pečlivý, svědomitý, ale zároveň příliš starostlivý, pesimistický, bojácný, plachý, přecitlivělý, urážlivý, uzavřený, nedůvěřivý, shovívavý, nedůsledný, mírný, málo praktický.

- **Úkol sebevýchovy melancholika:** neidealizovat si skutečnost, zaujmout reálný postoj k životu.

V tomto souhrnném přehledu považujeme za nutné vyzdvihnout, že se liší laické chápání temperamentových typů, které jsou uvedeny výše, od odborného psychologického pojetí zejména u flegmatika a cholera (částečně i u sangvinika).

Zvýhodňovány v obecném povědomí jsou především jejich záporné vlastnosti. Pokud učitel nazve svého žáka jako „cholerika“, má tím na mysli jeho vznětlivost, která je výrazná, či nedostatek sebeovládání. Lidé líní, pasivní, pomalí jsou zase označováni pojmem flegmatik. Oba typy ale mají z psychologického hlediska mnoho kladných vlastností, které těmto pojmům veřejnost zpravidla nepřipisuje a které je v pedagogické praxi učitelů nutno ocenit: například cholerik-učitel je velice aktivní, pracovitý, ze všech typů nejvýkonnější, flegmatik zase nejvytrvalejší, nejtrpělivější, což jsou nutné vlastnosti k úspěchu v profesi učitele. Sangvinik je naopak laickou veřejností chápán příliš pozitivně, jsou mu spíše přisuzovány jen jeho kladné vlastnosti (je tzv. oblíbený v kolektivu pro svou přátelskost, výřečnost a optimismus). Vyhraněný sangvinik má ale z psychologického hlediska mnoho záporných vlastností, je kupříkladu velmi povrchní a nedůsledný, lehkomyšlný, nevytrvalý, což nemohou být vlastnosti úspěšného učitele.

Nutno však podotknout, že obvykle neexistují vyhraněné, čisté typy. Často se setkáváme se smíšenými typy, u kterých převládají jeden nebo dva typy. (Holeček, 2014)

V učitelské profesi je nedílnou součástí zvládnutí emocí a to hlavně těch negativních. V následující tabulce v této souvislosti se podíváme, jak výše popsané temperamentové typy souvisejí z klasické typologie s citovou vzrušivostí učitele, tj. s rychlostí či pomalostí vzniku citů a jejich silou či naopak slabostí. Podle M. Nakonečného (1995) rozlišujeme:

Obrázek 2 - Temperament a city

Temperament	City vznikají	City jsou
sangvinik	rychle	slabé
cholerik	rychle	silné
flegmatik	pomalou	slabé
melancholik	pomalou	silné

Zdroj: Holeček (2014)

Z tabulky uvedené výše vyplývá, že má nejlepší předpoklady flegmatický typ temperamentu, po zvládnutí negativních citů, kterým se učitel ve školách nevyhne. Jeho city (tedy i ty negativní) jsou slabé a vznikají pomalu. Učitel – vyhraněný

flegmatik – je tedy může relativně kladně kontrolovat na rozdíl od učitele – silného cholera. Jednoznačně ale nelze říci, jaký typ temperamentu klasické typologie je pro výkon učitelské profese nejvýhodnější.

Různé typy jsou výhodou v různých pedagogických situacích. Pro zvládnutí neposlušnosti žáků má vhodnější vložky trpělivý flegmatik, pro organizování projektových dnů zase cholera (pro svou pracovitost, aktivitu), funkci třídního učitele zpravidla nejlépe zvládá populární sangvinik.

Lze samozřejmě s jistotou tvrdit, že ideální učitel by měl mít kladné vlastnosti sangvinika, flegmatika i cholera a neměl by být převládajícím typem temperamentu melancholika. Žáci by totiž mohli využívat jeho zvýšené shovívavosti, ohleduplnosti, ale také jeho plachosti, uzavřenosti či nepraktičnosti. (Holeček, 2014)

3.1.3.2 Jungova typologie

Do této typologie zahrnujeme dva známé typy temperamentu:

1. **Extravert**

Je společenský, družný, cítí potřebu být obklopen lidmi, má hodně přátel, se kterými si může povídat, nerad sám studuje a čte. Rád riskuje, touží po vzrušení, lehce se rozzlobí, je spíše impulzivní, má sklon k agresivnosti, je optimistický, bezstarostný, nenucený, lehkomyšlný, veselý.

2. **Introvert**

Je naopak introspektivní, klidný, uzavřený a zdrženlivý vůči lidem, kteří nejsou jeho intimními přáteli, spíše nesmělý. Bere vážně každodenní povinnosti, nemá rád vzrušení a oceňuje spořádaný způsob života. Kontroluje přísně své city, málokdy se rozzlobí. Je trochu pesimistický, klade velký důraz na etickou stránku věci, je spolehlivý.

Na pedagogických fakultách se dříve učilo, že pro výkon učitelské profese je vzhledem ke svému dynamismu vhodnější temperament extraverta, tj. pružnosti a snadnosti v navazování mezilidských kontaktů a zároveň schopnosti v nejrůznějších pedagogických situacích vytvářet uvolněnou atmosféru. Dalším důvodem byla realita, že se stává lidstvo více extravertovanějším. Ale na druhé straně je upozorňováno na nedostatek obsahové hloubky, samostatnosti a propracovanosti poznávání extraverta,

což jsou především ve vyšších ročnících významné vlastnosti pro vzdělávací činnost učitele. Zdá se proto být pro učitele nejvýhodnější jedinec umístěný zhruba uprostřed kontinua extraverte-introverze (Langová, 1992). (Holeček, 2014)

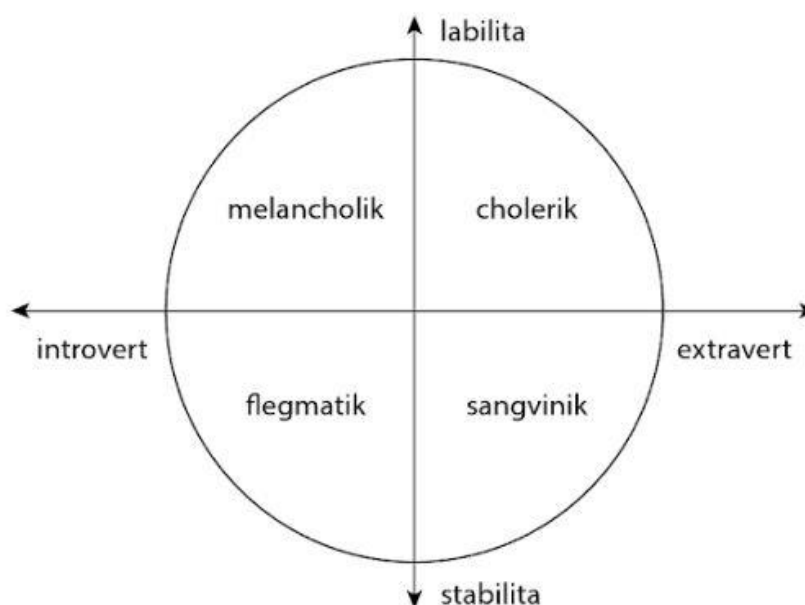
3.1.3.3 Eysenckova typologie

Tato typologie temperament doplňuje výše uvedenou Jungovu typologii o škálu tzv. **neuroticismu**:

- **Labilita**, tj. nedostatek sebeovládání a sebejistoty, náladovost, i na podněty menší intenzity nadměrná vzrušivost, neklid, společenská plachost;
- **Stabilita**, kterou lze pomocí opačných vlastností lability lehce charakterizovat.

Na rozdíl od typologií uvedených výše, kdy nebylo možné stanovit vhodný typ pro učitele, lze požadovat, aby se učitelé pohybovali ve škále neuroticismu co nejvíce na pólu stability. Eysenckovy výzkumy dokázaly, že škála neuroticismu je sycena jinými vlastnostmi než extraverte-introverze, jsou na sobě tedy nezávislé, a proto je můžeme vyjádřit kolmými osami v souřadnicovém systému. Vztah lze mezi typologiemi uvedenými výše znázornit tímto jednoduchým grafem:

Obrázek 3 - Eysenckova typologie temperamentu

Zdroj: Holeček (2014)

PRAKTICKÁ ČÁST

4 Obor

Praktickou část jsem věnovala žákům odborného výcviku Střední odborné školy a středního odborného učiliště Praha-Čakovice, Ke Stadionu 623, Praha 9, kde jsem sama studovala obor Chovatel cizokrajných zvířat. Vycházím z vlastních zkušeností a zkušeností pedagogů. Dotazníkové šetření jsem také uskutečnila na této škole.

4.1 Informace o škole

Název školy: Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Praha-Čakovice

Zřizovatel: Hlavní město Praha

Škola patří mezi přední pražské školy s gastronomickým zaměřením. Kromě gastronomického zaměření také uchazečům nabízí vzdělávání v neobyčejném oboru (a to nejen v České republice, ale i v rámci Evropské unie) „Chovatel cizokrajných zvířat“.

Na rozdíl od ostatních středních škol se stejným zaměřením v regionu nabízí žákům přívětivé „rodinné“, ale tvůrčí a motivující prostředí. Žákům se dostává podpory jak v rámci praktického a teoretického vzdělávání, tak i v oblasti nadstavbových aktivit (exkurze, sportovní akce, soutěže, zahraniční stáže, atd.). Pro žáky mimořádně nadané nebo s vývojovými poruchami učení jsou připraveny postupy se speciálním vzděláním, které žákům umožní co nejlepší využití jejich duševního potenciálu.

SOŠ a SOU má i vlastní školní kuchyň a restauraci, kde se podílejí na obsluze i přípravě jídel žáci v rámci odborného výcviku oborů gastronomického zaměření kuchař-číšník, práce ve stravování a gastronomie. Dále odborný výcvik probíhá na smluvených pracovištích, jimiž jsou přední hotely a restaurace v Praze. Žáci oboru Chovatel cizokrajných zvířat vykonávají odborný výcvik v Zoologické zahradě hlavního města Prahy.

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště zajišťuje k různým společenským událostem slavnostní hostiny, a to ve vlastním salóncu, který se nachází přímo v učilišti. Poskytuje také cateringové služby. Pořádá pro žáky mnoho odborných kurzů

(kurzy studené kuchyně, barmanské kurzy, kurz vyřezávání zeleniny, kurzy zaměřené na regionální kuchyně, baristické kurzy). Tyto kurzy mají na starost přední odborníci z gastronomie.

Škola je členem Asociace kuchařů a cukrářů ČR a Asociace hotelů a restaurací ČR. Informace o povinném subjektu dle vyhlášky 442/2006 Sb.

Žáci se účastní různých předních gastronomických soutěží včetně soutěží barmanských, kde získávají především praktické dovednosti a zkušenosti z oblasti gastronomie. Pravidelně se na těchto soutěžích umisťují na předních místech.

4.1.1 Obor středního vzdělání s maturitní zkouškou

4.1.1.1 Gastronomie

Kód oboru: **65-41-L/01**

ŠVP (zaměření) Gastronomie – kuchař

ŠVP (zaměření) Gastronomie – číšník

Forma studia: **čtyřleté denní**

Absolvent se uplatní v hotelovém a restauračním průmyslu při výkonu profese číšník nebo kuchař, obzvláště na pozici zaměstnance ve velkých, středně velkých i malých provozech. Je připravený provozovat odborné gastronomické činnosti – marketingové, obchodně podnikatelské a řídicí, provozní, a to nejen na pozici zaměstnance, ale i na pozici zaměstnavatele. Je připraven i na soukromé podnikání v pohostinství, a to po získání nezbytné praxe v oboru.

V tomto oboru vyučujeme český jazyk a literaturu, dva cizí jazyky (německý a anglický), občanskou nauku, dějepis, chemii, společenskou výchovu, matematiku a další výběrové předměty, administrativu, informatiku, ekonomiku a účetnictví, marketing, stolničení, technologii. V 1. a ve 2. ročníku je odborný výcvik vždy jeden den v týdnu, ve 3. a ve 4. ročníku jsou dny v týdnu dva. Odborný výcvik je zajištěn ve škole v odborných provozech a na pražských smluvených pracovištích.

4.1.1.2 Podnikání

Kód oboru: **64-41-L/51**

Forma studia: **dvouleté denní**

Obor pro absolventy tříletých oborů středního vzdělání s výučním listem nástavbového studia s maturitní zkouškou.

Absolvent je připraven vykonávat provozně-ekonomické, obchodní a administrativní, ekonomické činnosti. Získané dovednosti a znalosti využije při vedení vlastní firmy především v oblasti profese, pro kterou se připravoval v konkrétním učebním oboru v předcházející přípravě.

Svým obsahem, skladbou a pojetím vyučovacích předmětů dává absolventům velmi řádné předpoklady k získání způsobilostí, které jsou potřebné k úspěšnému zvládnutí podnikatelských aktivit. Po celý čas přípravy je na rozvoj schopností kladen důraz aplikovat dovednosti a poznatky z ekonomiky podniku, písemné a elektronické komunikace, účetnictví, managementu, práva, marketingu a psychologie na situaci v podnicích.

Učební plán škola přizpůsobuje požadavkům podniků, trhu práce a platným legislativním normám. Do výuky učitelé průběžně zařazují nejnovější trendy.

4.1.1.3 Chovatel cizokrajných zvířat

Kód oboru: **41-43-L/01**

Forma studia: **čtyřleté denní**

Obor středního vzdělání s maturitní zkouškou je určen pro uchazeče s hlubokým zájmem o chov zvířat.

4.1.2 Obor středního vzdělání s výučním listem

4.1.2.1 Práce ve stravování

Kód oboru: **65-51-E/02**

Forma studia: **dvouleté denní**

Obor středního vzdělání s výučním listem určený pro žáky s nedokončenou devítiletou docházkou na základní škole.

Absolvent uplatní své dovednosti jako pracovník ve stravovacích službách, hlavně jako kuchař, ve výrobnách knedlíků, dále v provozovnách rychlého občerstvení a při přípravě studené kuchyně. Bude schopen připravit jednoduché pokrmy společně s přílohami, teplé nápoje a pokrmy vyráběné z polotovarů. Bude obsluhovat hosty nebo pomáhat v obsluze při švédském uspořádání stolů.

Během studia žák získá dovednosti a vědomosti v gastronomických oborech, při obsluze, při přípravě jídel a při službách zajišťující ubytování. Nejdůležitější je však praktická část výuky (teoretická část výuky pouze 2 dny v týdnu). Odborný výcvik (3 dny v týdnu) je zajištěn na SOŠ a SOU a jeho smluvených pracovištích. Absolventi mají dostatečné uplatnění na trhu pracovních sil.

4.1.2.2 Kuchař – číšník

Kód oboru: **65-51-H/01**

ŠVP (zaměření) Kuchař - číšník

ŠVP (zaměření) Kuchař

Forma studia: **tříleté denní**

Obor středního vzdělání s výučním listem.

Absolvent se uplatní v hotelovém a restauračním průmyslu při výkonu profese číšník nebo kuchař, obzvláště na pozici zaměstnance ve velkých, středně velkých i malých provozech. Pro podnikání v oboru samostatně musí splňovat požadavky, které stanovuje Živnostenský zákon. Na pozici zaměstnavatele je připraven působit po získání nezbytné praxe a po doplnění kvalifikace v rámci celoživotního vzdělávání.

Žáci mohou studovat podle ŠVP „Kuchař – číšník“ (zaměření „Kuchař – číšník“) nebo ŠVP „Kuchař“ (zaměření „Kuchař“).

Praktická část je realizována ve školní kuchyni a také ve vlastních restauračních provozovnách. Dále je možné ji uskutečnit v předních hotelích, vinárnách a restauracích v Praze a okolí. Teoretická výuka probíhá na SOŠ a SOU. V průběhu studia se mohou žáci zúčastnit pracovních stáží v zahraničí a mohou absolvovat různé odborné kurzy.

4.2 Chovatel cizokrajných zvířat

4.2.1 Historie oboru

Čtyřletému oboru předcházela obor dvouletý, který byl zakončen výučním listem. Tento obor byl otevřen roku 1959. Tohoto roku byla profese také uzákoněna (do té doby byli chovatelé bráni jako levná pracovní síla). Výuka probíhala v prostorách statku v pražských Ďáblicích, později na zámku ve Zdibech. Tehdejší učební osnovy byly shodné s dvouletou zemědělskou školou. Příprava probíhala třikrát týdně a skládala se z dopolední praxe a odpoledního vyučování. Učili zde odborní pracovníci pražské zoologické zahrady.

Roku 1976 nastoupili první žáci do nově otevřeného čtyřletého studia, které bylo zakončeno maturitní zkouškou. Byl to jediný obor v tehdejší ČSSR. Každá zoologická zahrada, cirkusy a varieté posílaly své zájemce o studium právě na tento obor, který se otevíral jednou za dva roky.

Od roku 1989 nastupovali do prvních ročníků absolventi základních škol, aniž by je ke studiu posílal budoucí zaměstnavatel. Od roku 1992 převažovaly ve třídách hlavně dívky. Bylo tomu tak i za mého studia. Ve třídě bylo 20 dívek a 5 chlapců.

Výuka odborného výcviku je individuální a vedou ji učitelé odborného výcviku na smluvených pracovištích ve spolupráci se zaměstnanci.

4.2.2 Charakteristika přípravy v oboru

Žáci budou umět poskytovat cizokrajným zvířatům veškerou ošetrovatelskou péči, připravovat a podávat směsi ke krmení, podávat speciální diety včetně minerálních a vitamínových koncentrátů, krmných doplňků, rozeznat životní projevy zvířat a zaznamenávat veškeré odchylky od normálního stavu a standardních požadavků na cizokrajná zvířata, uplatňovat při práci se zvířaty zodpovědný přístup a kladný vztah ke zvířatům, řešit běžné provozní problémy v chovech cizokrajných zvířat a vhodně plánovat pracovní činnosti, respektovat specifika, která jsou v chovu jednotlivých druhů cizokrajných zvířat, používat základní poznatky z ekonomiky a zásady podnikání při nákupu materiálů a surovin, prodeji produktů a vedení dokladů o pohybu finančních prostředků v podniku, vést základní chovatelskou evidenci a předepsané

pracovní záznamy, podílet se na kulturně-výchovném působení zoologických zahrad (průvodcovské služby, zájmové kroužky, pomoc při vedení exkurzí apod., podílet se na vědecko-odborné činnosti), realizovat pokusy a pozorování podle pokynů odborných a vědeckých pracovníků.

4.2.3 Uplatnění absolventů v oboru

Absolventi jsou kvalifikovanými pracovníky, kteří jako ošetřovatelé odborně pečují o zvířata v zoologických zahradách, prodejnách zvířat, v zájmových chovech nebo v cirkusech. Dále se mohou uplatnit v útulcích pro zvířata, v odchytové službě, ve stanicích pro handicapované volně žijící živočichy, jako asistenti ve veterinárních ordinacích, v laboratorních chovech, ve výzkumu, ve výrobě krmiv, v plemenářských organizacích, v technicko-hospodářské sféře, případně po doplnění pedagogického minima i jako vedoucí zájmových kroužků pro děti a mládež. Absolventi mohou mít i uplatnění v canisterapii, kynologii a hiporehabilitaci. Samostatně mohou podnikat např. v prodeji zájmových zvířat, výrobě chovných zařízení nebo výrobě a distribuci krmiv. Absolventi dále mohou studovat na vyšších odborných školách nebo vysokých školách, zejména v zemědělských, přírodovědných nebo veterinárních oborech.

4.2.4 Organizace odborného výcviku

Odborný výcvik se koná hlavně v Zoologické zahradě hlavního města Prahy. Vyučovací hodina v odborném výcviku je 60 minut, doba přestávek se nezapočítává do vyučovací hodiny. V prvním ročníku má odborný výcvik 6 hodin v jednom dni, v druhém až čtvrtém ročníku po 7 hodinách za den. Odborný výcvik je realizován v rozsahu 6 hodin v prvním ročníku, 7 hodin týdně ve druhém ročníku a 14 hodin týdně ve třetím a čtvrtém ročníku.

OV probíhá na pracovištích v zoo Praha. Žákyně a žáci za čtyřleté studium projdou veškerá pracoviště, na kterých se vždy po šesti absolvovaných dnech střídají. Během čtyřletého studia projdou individuální praxí trvající týden v každém ročníku. V 1., 3. a 4. ročníku se koná v zoo Praha, ve 2. ročníku v zoo ve Dvoře Králové nad Labem, kam se vyjíždí vždy na pět pracovních dnů. Bydlení a stravování je zajištěno přímo v zoo Dvůr králové nad Labem. Dále jsou během čtyř let uspořádány tři jednodenní odborné exkurze do některé zahraniční zoo v Německu nebo Rakousku.

4.3 Příklady dobré praxe

4.3.1 Stáž v Zoo Dvůr Králové nad Labem

Na odbornou stáž v Zoo Dvůr Králové nad Labem jezdí každý rok žáci 2. ročníku. Odborný výcvik probíhá 5 dnů v týdnu na vybraných úsecích zoologické zahrady. Ubytování a strava je zajištěna přímo v zoo.

Jedná se zde o formu individuálního odborného výcviku. Žáci jsou rozděleni na konkrétní úseky v zoo, kde jsou pod vedením kvalifikovaných pracovníků (instruktoři odborného výcviku) – ošetřovatelů. Ti mají stejnou pravomoc a odpovědnost jako učitelé odborného výcviku.

Žáci se díky stáži seznámí s novým prostředím. Obohatí své vědomosti a dovednosti. Rozšíří své vědomosti ve veterinární oblasti. Účastní se například u několika vyšetření narozených mláďat, třeba u levhartů. Asistují u veterinární prohlídky, pomáhají veterináři s vážením mláďat, vyšetřením dutiny ústní, určení pohlaví.

Dále se žáci účastní běžného dne ošetřovatele. Pomáhají s úklidem vnitřních ubikací, s úklidem vnějších výběhů. Připravují krmnou dávku, a to i včetně výpočtu. Nesmí zapomenout na vitamíny a minerály. Nezbytnou součástí je i dostatečný přísun čerstvé vody.

Nedílnou součástí stáže v Zoo dvůr Králové nad Labem je i naučit se připravit výběh pro zvířata. Ošetřovatelé žákům ukazují, co je potřeba během roku zařídit: rozvrhnout si termíny sekání trávy, zajištění dostatečného množství dřeva ve výběhu, stinná místa, kde se zvířata mohou schovat před sluncem.

Tato stáž žáky motivuje k lepším výkonům v následujících letech na odborném výcviku. Díky veškerým výsledkům pak mají vybraní žáci možnost zúčastnit se stáží v zahraničních zoologických zahradách. Absolvovaná stáž v zahraničí pomáhá k získání stálého místa u budoucího zaměstnavatele.

Z dotazníkového šetření jsem zjistila, co konkrétně žákům stáž v Zoo Dvůr Králové nad Labem přinesla: zkušenost s jiným pracovním prostředím a podmínkami, přístup chovatelů k žákům tohoto oboru, jiný způsob práce se zvířaty, práce s jinými druhy zvířat.

4.3.2 Stáž v Zoo Zlín

Na konci školního roku vedoucí učitel odborného výcviku zajišťuje týdenní odborný výcvik pro 10 vybraných žáků v zoologické zahradě ve Zlíně. Pro žáky je celý rok motivací dosahovat výborných výsledků.

Zoologická zahrada ve Zlíně je pro žáky specifická tím, že je rozdělena na kontinenty. Rozdělení žákům pomůže při zařazení konkrétních druhů zvířat na své původní místo výskytu. Je to pro ně snadnější na zapamatování a výhodou například při zkoušení či závěrečné maturitní zkoušce.

V této zoo je součástí jednoho rajonu i takzvaná kuchyň, kde se připravují krmiva pro celou zahradu a následně se pak rozvázejí po rajonech. Žáci tak sestavují a připravují různé krmné dávky, u kterých mají velkou zodpovědnost při jejich sestavování. Naučí se provádět správné výpočty, sestavovat kompletní krmné dávky společně i s vitamíny a minerály, které jsou pro zvířata vysoce důležití.

Během odborného výcviku se žáci účastní dne s ošetřovatelem v tropické hale nazývané Yucatan. Setkají se tak s prací v uměle vytvořeném tropickém prostředí. Při nácviu práce ve vlhkém prostředí je kladen důraz na pravidelnou výměnu ovoce pro exotické opice, které jsou v hale puštěny navolno. V takto vlhkém prostředí se žáci učí pravidelným výměnám krmení, aby nedošlo ke zdravotním problémům zvířecího obyvatelstva.

Další zkušenost žáci získávají při transportu aligátorů. Učí se s instruktory odborného výcviku, jak správně fixovat zvíře pro transport. Naučí se, na co vše je potřeba dbát, aby se zvíře při převozu nezranilo, aby nezranilo ani ošetřovatele a aby ani sám ošetřovatel se nezranil.

Bohaté zkušenosti z této praxe žáci uplatní v následujících letech při odborném výcviku po celý rok, při maturitní zkoušce z odborného výcviku, při hledání budoucího zaměstnání.

4.3.3 Stáž v zahraniční zoologické zahradě

Zahranční stáže jsou žákům zprostředkovány žákům díky evropskému programu Leonardo da Vinci. Šest vybraných žáků odcestuje s učitelem odborného výcviku do zahraničí. Jsou navštěvovány zoologické zahrady například v: Lisabonu, Berlíně, Kodani, Antverpách či anglickém Chesteru.

Pro absolvování zahraniční stáže musí mít žáci výbornou znalost cizího jazyka, zprvu jazyk anglický. Před odjezdem na stáž je žákům zprostředkováno intenzivní doučování. Jazyku se věnují proto, aby domluva se zahraničními instruktory nebyla překážkou.

Žáci s instruktory pracují celý den. Získávají zkušenosti ze zahraničních chovů. Učí se hlavně využívat v chovu zvířat takzvaného enrichmentu. Enrichment, neboli obohacení, je pomoc při chovu zvířat, která nežijí ve svém přirozeném prostředí.

Zvíře ve volné přírodě tráví většinu času hledáním potravy, únikem před predátorem či bráněním teritoria. V lidské péči jsou zvířata od těchto potřeb oproštěna a tím pádem může dojít ke stereotypnímu chování. Žák se naučí, jak zvíře zabavit.

Pomáhá při výrobě různých hraček. Společně s chovatelem připravuje třeba zmrzliny pro lední medvědy – zmrazená zelenina a ovoce, pro lidoopy splétá hasičské hadice, které plní ovocem či oříšky, krmení poschovává různě po výběhu. Tyto postupy vyžadují zručnost. Žák se naučí využívat enrichment v potravě, prostředí či jako hračky.

Nedílnou součástí výuky je i samostatná komunikace mezi instruktorem a žákem. Jazyková bariéra není překážkou a žák si prohlubuje své vědomosti i v cizím jazyce. Tato schopnost mu pak umožňuje navštěvovat přednášky či v budoucím povolání různé konference, kde může zastupovat svého zaměstnavatele.

V dnešní době je znalost cizího jazyka velikou výhodou. Pro žáky je tedy motivací vyjet na zahraniční stáž. Sami pak mají možnost se uplatnit i v chovech zvířat v cizině, a to nejen v zoologických zahradách.

Z dotazníkového šetření jsem zjistila, co konkrétně žákům stáž v zahraničí přinesla: nové zkušenosti, zlepšení znalostí cizího jazyka, nové zásady v chovech, nové způsoby vedení zoo.

4.3.4 Exkurze do zoologických zahrad

Během roku žáci absolvují exkurze do českých či zahraničních zahrad. Každý rok navštíví jinou zoo. Součástí exkurze je i kvíz, který připravují učitelé odborného výcviku. Kvíz žáky motivuje k pozorování expozic.

Na exkurzi se žáci seznamují s prostory, kde jsou zvířata chována. Pozorují vnitřní ubikace, venkovní výběhy, pavilony. Díky návštěvám zahrad mají možnost porovnat podmínky pro chov jednotlivých druhů zvířat. Sami pak budou schopni vhodně vybavit prostory pro daný druh zvířete.

Porovnávají zařízení, která jsou k chovu vyhovující a která naopak už vyhovující nejsou. Jedno cvičení kvízu spočívá v tom, že žáci mají sami navrhnout vhodnou úpravu expozice, aby vyhovovala podmínkám pro chov.

Žáci zde mají prostor, jak úkol pojmu. Mohou zvolit formu projektu na papír, PowerPointovou prezentaci či vyhotovit 3D model. Na jednom odborném výcviku pracují ve skupinách a následný den svou práci prezentují ostatním skupinám.

Následně pak zkouší hodnotit svou vlastní práci. Dochází tak k hodnocení – žák v roli instruktora. Celkově to žáky motivuje k tomu, aby měli sami možnost volby prezentace ostatním.

Exkurze vede žáky i k uvědomění, do jakých programů či projektů se zoologická zahrada zapojuje. Srovnávají třeba druhy zvířat, které jsou zapojeny do reintrodukce. Reintrodukce je navrácení zvířat do původního místa výskytu a tím i posílení populace. U některých druhů je v dnešní době navrácení zpět do volné přírody důležitým faktorem před vyhynutím.

V budoucím povolání se žáci díky zkušenostem mohou zapojit do různých projektů. Ať už jako zaměstnanec zoologické zahrady nebo jako pracovník v útulku nebo záchranné stanice. Podílet se mohou nejen na projektech, ale také na již zmiňované přípravě expozice, pavilonu či výběhu.

Z dotazníkového šetření jsem zjistila, co konkrétně žákům exkurze do zoologických zahrad přináší: pohled na jiné chovy, návštěva různých pavilonů, poznání nových druhů živočichů, poznání nové zoo.

4.3.5 Gastroden – den otevřených dveří

Gastroden na škole v Čakovicích je dnem otevřených dveří. Celý areál školy je otevřen pro uchazeče o studium. Žáci představují budoucím studentům jednotlivé obory.

Obor Chovatel cizokrajných zvířat žáci prezentují prostřednictvím vlastní minizoo. Živá zvířata mají z vlastních chovů. Žáci provádí uchazeče po škole celý den. Ukazují jim zázemí tříd, školní jídelny, venkovního areálu školy a vybavení domova mládeže.

Z dotazníkového šetření jsem zjistila, co konkrétně žákům Gastroden přinesl: dobrý pocit z předání informací zájemcům o studium, spolupráci s žáky ostatních ročníků, interaktivní formu práce se zvířaty, rozhled v domácích chovech, komunikaci s lidmi, zodpovědnost, pomoc škole, informace o škole, zábavu, den bez učení.

4.3.6 Schola Pragensis

Schola Pragensis je veletrh pražských středních škol. Školy zde prezentují jednak samy sebe jako celek a jednak konkrétní obory, které lze na dané škole studovat. Žáci jsou zodpovědní za své vystupování a chování na veřejnosti.

Během dne předávají informace o škole a oboru budoucím uchazečům o studium. Oproti dnu otevřených dveří, jsou žáci na půdě Kongresového centra se spoustou jiných středních škol. Žáci se díky vystupování na veletrhu naučí sebevědomému vystupování bez ostychu.

Z dotazníkového šetření jsem zjistila, co konkrétně žákům Schola Pragensis přinesla: reprezentaci školy veřejnosti, předání informací zájemcům, objevení oboru, nové lidi, informace o oboru, prezentování svého zvířete.

4.4 Dotazníkové šetření

Jako metoda pro výzkum byla použita metoda dotazníkového šetření. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 73 vybraných žáků z prvního, druhého a čtvrtého ročníku oboru Chovatel cizokrajných zvířat. Dotazníky byly rozdány v tištěné podobě. Dotazník obsahuje 16 jasně formulovaných otázek, na které žáci pravdivě odpovídali. Dotazník je uveden v příloze této bakalářské práce.

4.4.1 Výběr školy a profese

Na Střední odborné škole a Středním odborném učilišti Praha-Čakovice se koná v průběhu roku více dní otevřených dveří. V prosinci je však den otevřených dveří speciální. Jedná se o Gastroden. Do tohoto dne je zapojena celá škola a většina žáků.

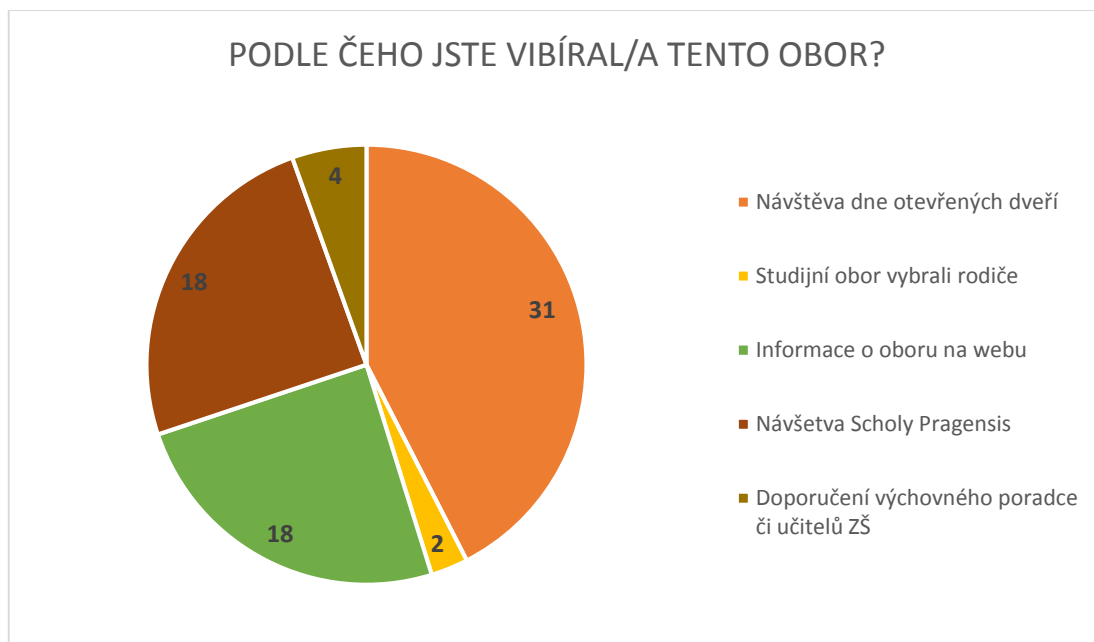
Žáci gastronomických oborů mají připravené ukázky a ochutnávky svých pokrmů, ukázky přípravy stolů, ukázky zdobení perníčků. Žáci oboru Chovatel cizokrajných zvířat mají živé exponáty v podobě svých domácích mazlíčků. V tento den tak ve škole nehcybí minizoo.

Jak z průzkumu vyplývá, tak bohatý program dne láká nejvíce budoucích uchazečů. Odpověď zakroužkovalo 31 dotazovaných. Další uchazeči o studium na této škole jsou dle dotazníku návštěvníci Scholy Pragensis (18). Tyto dvě aktivity jsou žáky nejvíce navštěvovány. Nejvíce je tedy preferována osobní zkušenost.

Škola by však měla udržovat i kvalitní a přehledné webové stránky. Díky informacím na webu si totiž 18 žáků vybralo ke studiu právě tento obor. Z mého pohledu je pozitivním zjištěním, že pouze 2 z dotazovaných studují na škole z toho důvodu, že obor vybrali rodiče. Obrovskou motivací je, když si sám žák může vybrat, jaké profesi se bude chtít věnovat. Na rady výchovného poradce či učitele základní školy dali pouze 4 studenti. Zde je možnost zamyslet se nad tím, zda mají učitelé základních škol a výchovní poradci dostatečný přehled o možnostech studia na středních školách.

Z průzkumu jsem se dozvěděla, že obor láká hlavně dívky. V osloveném počtu žáků bylo 53 dívek a 20 chlapců. Výsledek mě nijak nepřekvapil, jelikož za dob mého studia na střední škole byl počet ve třídách stejně nevyvážený. Toto rozložení panuje již od roku 1992.

Graf 1 - Výběr školy a profese

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

4.4.2 Nejdůležitější motivace

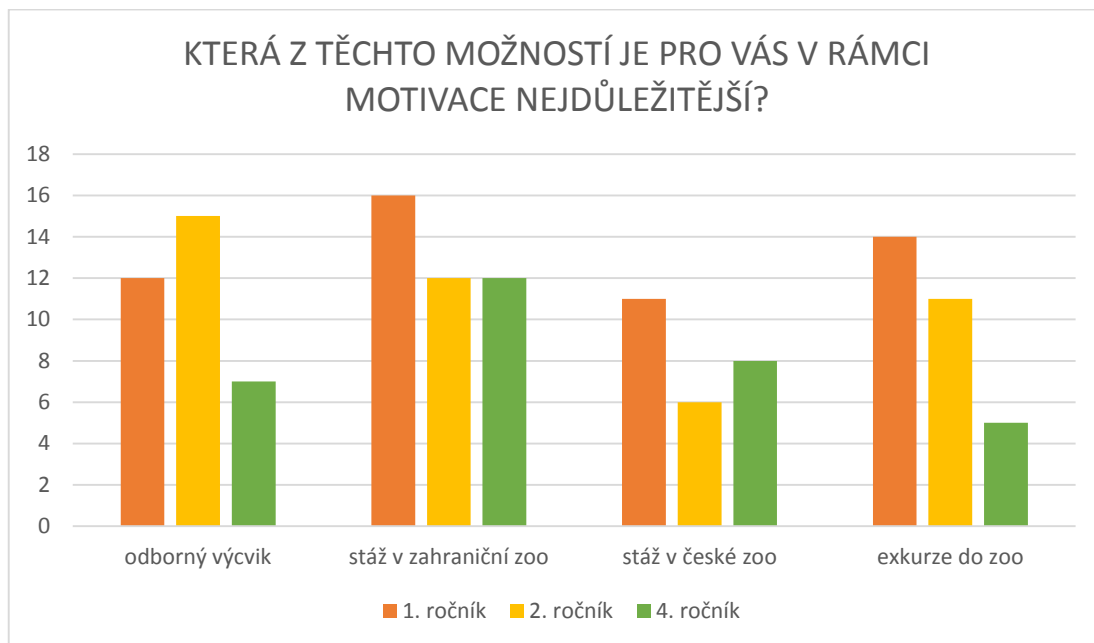
V další části dotazníku jsem se zaměřila na motivaci žáků. Zjišťovala jsem, co je pro žáky z pohledu motivace nejdůležitější. Z průzkumu vyplynulo, že je pro žáky nejdůležitější stáž v zahraniční zoologické zahradě. Dále je pro žáky důležité místo, kde vykonávají odborný výcvik. V tomto případě je to Zoologická zahrada hlavního města Prahy.

Zoologická zahrada je pro žáky rozdělena do úseků. Za celé čtyři roky studia se žáci seznámí s prací na všech rajonech. Každé z pracovišť jim umožňuje seznámení s jinými druhy zvířat. Jsou tak připraveni na budoucí profesi s jakýmkoliv druhem zvířete.

Místo, kde je vykonáván odborný výcvik, je důležité pro 34 žáků. První a druhý ročník se přibližně shoduje v počtu odpovědí. Ročník první má o něco méně odpovědí. Dále je pro žáky motivační stáž v zahraniční zoologické zahradě. Tuto zkušenost bere jako motivaci 40 žáků. Pro všechny zúčastněné ročníky má tato aktivita podobnou váhu. Odpovědí bylo mezi 12-15. Velice důležitá je pro žáky i stáž v českých zoo. Je motivací pro 25 žáků. V neposlední řadě je motivační i exkurze do zoologických

zahrad. Zde je rozložení v rámci ročníků dosti podobné. Exkurze je motivací pro 30 žáků.

Graf 2 - Nejdůležitější motivace

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Dále mě zajímalo, zda je motivačních akcí pro žáky dostatek. Z dotazovaných žáků 34 odpovědělo, že by akcí mohlo být více. Odpověď, že je akcí málo, zvolilo 30 žáků. Dostatečný počet akcí vnímá pouze 9 žáků.

Učitelé odborného výcviku zde mají mnoho možností, jak s výsledkem pracovat. Pokud žák vnímá, že je motivačních akcí málo, či že by jich mohlo být více, mají zde prostor zjistit, jaké akce by žáci ocenili. Mohou zde zvolit nějakou formu hry či zadat zpracování projektu.

V poslední části dotazníku ohledně motivace jsem zjišťovala, jaké jsou preference žáků ohledně aktivit během celého čtyřletého studia. Každý z nich měl za úkol seřadit aktivity, které jsou dle jeho názoru přínosné a které méně. Mezi možnostmi je stáž v zahraničí, stáže v českých zoologických zahradách, exkurze do zahrad (v rámci ČR i zahraničí), Gastroden, Schola Pragensis. Na prvním místě je nejvíce přínosná aktivita stáž v zahraniční zoo a na místě posledním je aktivita Schola Pragensis, která je přínosná nejméně.

Pořadí vyšlo následovně:

- 1) Stáž v zahraniční zoo,
- 2) Stáž v Zoo Dvůr Králové nad Labem,
- 3) Exkurze do zoologických zahrad,
- 4) Stáž v Zoo Zlín,
- 5) Gastroden – den otevřených dveří,
- 6) Schola Pragensis.

Z dotazníku vyplynulo, že žáci si nejvíce váží zkušeností ze zahraničních zoologických zahrad. Dále vidí přínos ve stážích v českých zahradách, exkurzích po jednotlivých zoo a v neposlední řadě pak ve školní aktivitě Gastroden a Schola Pragensis.

4.4.3 Učitel odborného výcviku

V poslední části dotazníku jsem se zaměřila na spolupráci učitele odborného výcviku s žáky. Předně mě zajímalo, zda učitelé OV poskytují žákům dostatek informací o chovaných druzích zvířat a jejich chovu v zoo. Díky mé vlastní zkušenosti mě výsledek nepřekvapil. Potvrdilo se mi, že stejně jako v době, kdy jsem sama studovala, mají i dnes žáci dostatek informací. Z dotazovaných 73 žáků odpovědělo 64 kladně, tedy že jim učitel OV poskytuje dostatek informací. 5 žáků odpovědělo, že neví a pouze 4 žáci, že nemají k dispozici dostatek informací.

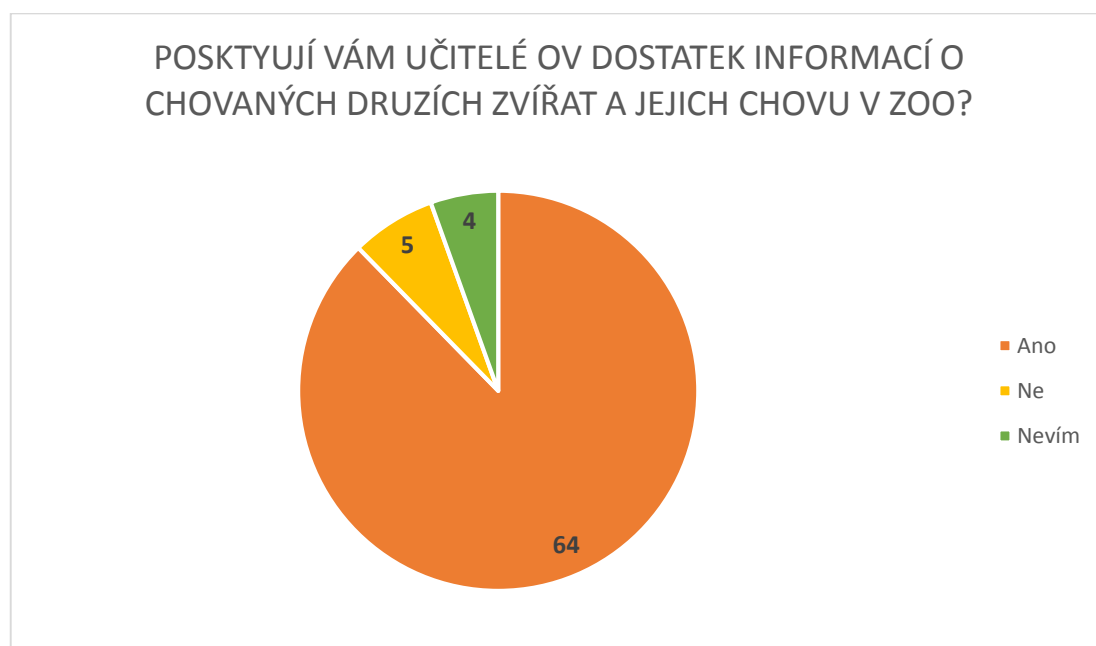
Každý žák má k dispozici jako studijní materiál pracovní sešit. Tato skripta provází žáky po celé čtyři roky studia a jsou pomůckou při praktické maturitní zkoušce. Seznamuje žáky s jednotlivými druhy zvířat chovaných na pracovištích pražské zoo, se způsobem jejich chovu a také jejich krmení. Jsou rozdělena do rajonů, které žák během čtyřletého studia navštíví. U každé části je k dispozici slepá mapa, kam si sami žáci zakreslují, kde se daná zvířata ve volné přírodě vyskytují. Pracovní sešit je dle potřeby aktualizován.

Další materiály mají žáci ve své učebně – Bosna. K dispozici jsou skripta ke konkrétním skupinám zvířat, jako jsou kopytníci, savci, ptáci a další. Je také uveden

přehled konkrétních zrnin, které se využívají hlavně ke krmení ptáků. K dispozici jsou i poznávací kartičky, které jsou vhodné třeba při zkoušení.

Z výsledků lze konstatovat, že žáci svého učitele OV vidí jako odborníka ve svém oboru. Předává jim své dovednosti a zkušenosti, což žáci hodnotí velice pozitivně. Z mého pohledu je velice důležité, aby učitel OV plnil tuto funkci. Informace jsou pro žáky důležité zejména pro jejich budoucí povolání.

Graf 3 - Dostatek informací od učitele OV

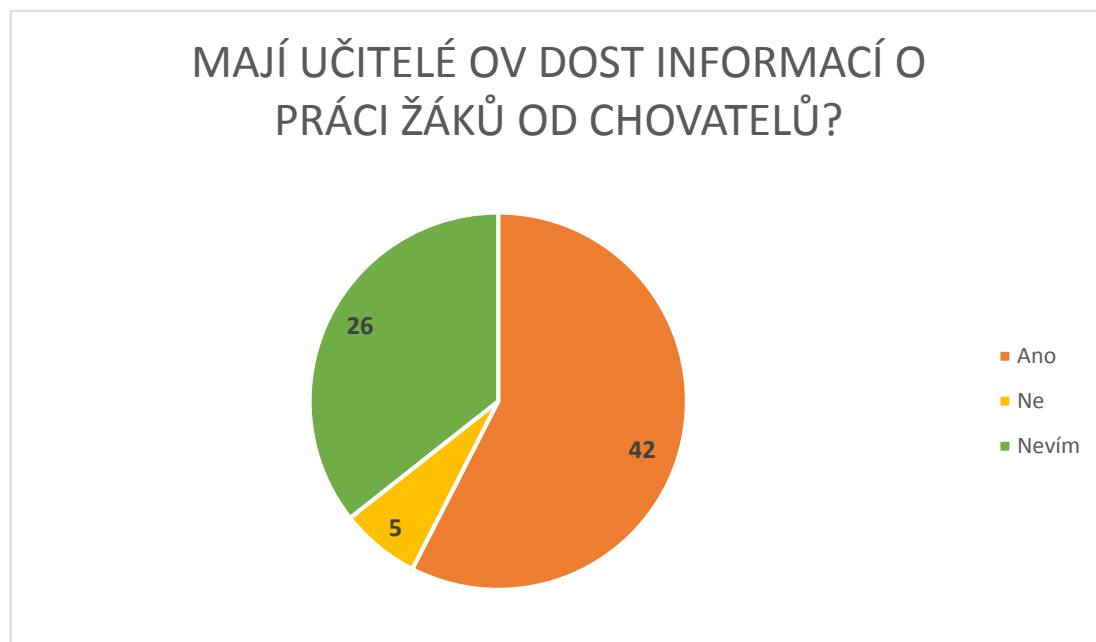
Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Dalším zdrojem informací pro žáky během celého studia jsou instruktoři odborného výcviku – chovatelé. Během dne odborného výcviku spolupracují žáci s chovateli. Zajímalo mě, jak žáci hodnotí spolupráci chovatelů a učitelů odborného výcviku. Jestli mají učitelé OV dostatek informací o práci žáků od chovatelů. Dotazovaných 42 žáků odpovědělo, že mají. Odpověď, že informace učitelé nemají, zakroužkovalo 5 žáků. Zbýlých 26 vybralo, že nevědí.

Učitelé OV s chovateli úzce spolupracují. Ať už je to v rámci výkladů, tak i v rámci hodnocení. Žáci jsou hodnoceni za teorii a praxi. V praktické části jsou hodnoceni právě chovateli. Chovatelé hodnotí hned několik faktorů: jak žáci dodržují BOZ, komunikaci, zjišťování informací, pracovitost a další. Teoretickou část hodnotí sami učitelé. Kromě znalostí chovaných druhů na konkrétním pracovišti musí žáci znát i

podmínky k chovu, krmné dávky a výskyt ve volné přírodě. Prověření znalostí zjišťují i podle zakreslení slepých map původního výskytu a vypracování referátu a o jednom z druhu chovaných zvířat.

Graf 4 - Informace o práci žáků

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Co se týká spolupráce, tak dalším zjištěním bylo, zda učitel OV spolupracuje s učitelem odborných předmětů. Jedná se o mezipředmětovou spolupráci, tedy návaznost učiva z teorie ve škole do praktického vyučování.

Spolupráce například funguje mezi:

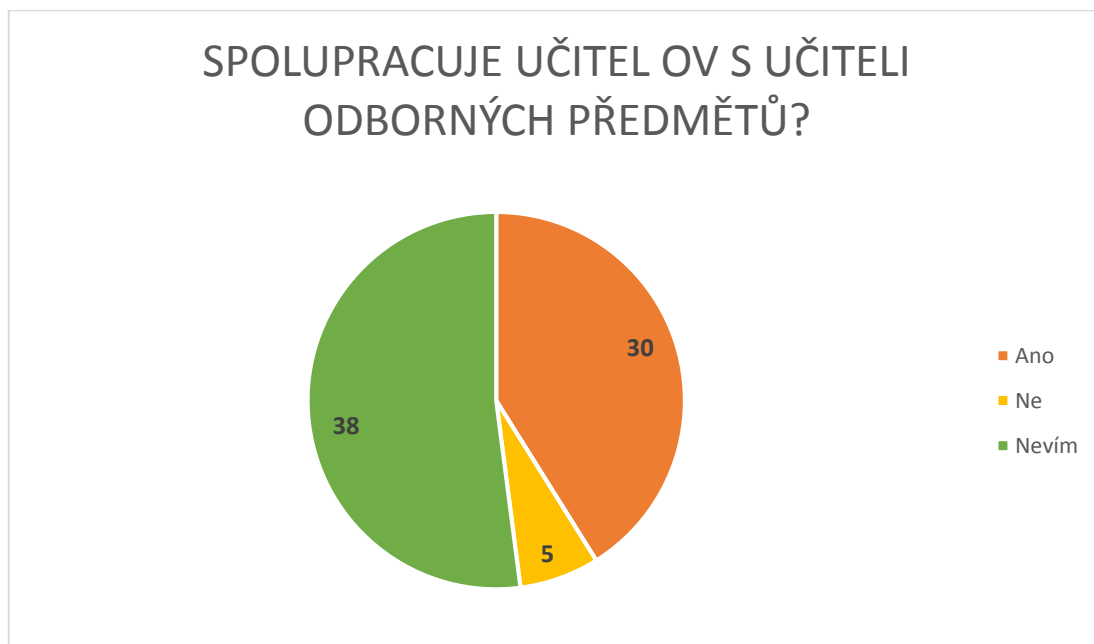
- učitel OV x učitel cizího jazyka,
- učitel OV x učitel matematiky,
- učitel OV x učitel fyziky,
- učitel OV x učitel odborných předmětů.

S angličtinou se žáci mohou setkat ve videích, která jim pouští během výkladu učitel odborného výcviku. Matematika je součástí výpočtu krmné dávky pomocí trojčlenky či procent. Pokud je řešeno světlo či teplota v expozici, prolíná se učivo s fyzikou. Největší spolupráce je s učitelem odborných předmětů. To, co se žáci ve škole teoreticky dozví, si na praxi mohou vyzkoušet. Například se v odborných předmětech

učí, čím se jaké zvíře krmí a v hodinách odborného výcviku si krmnou dávku sami vyzkouší připravit.

Z průzkumu jsem se dozvěděla, že 30 žáků si myslí, že učitel odborného výcviku spolupracuje s učiteli odborných předmětů. 5 dotazovaných odpovědělo, že spolupráce mezi učiteli neprobíhá. O spolupráci nevědělo 38 žáků.

Graf 5 - Spolupráce učitele OV s učiteli odborných předmětů

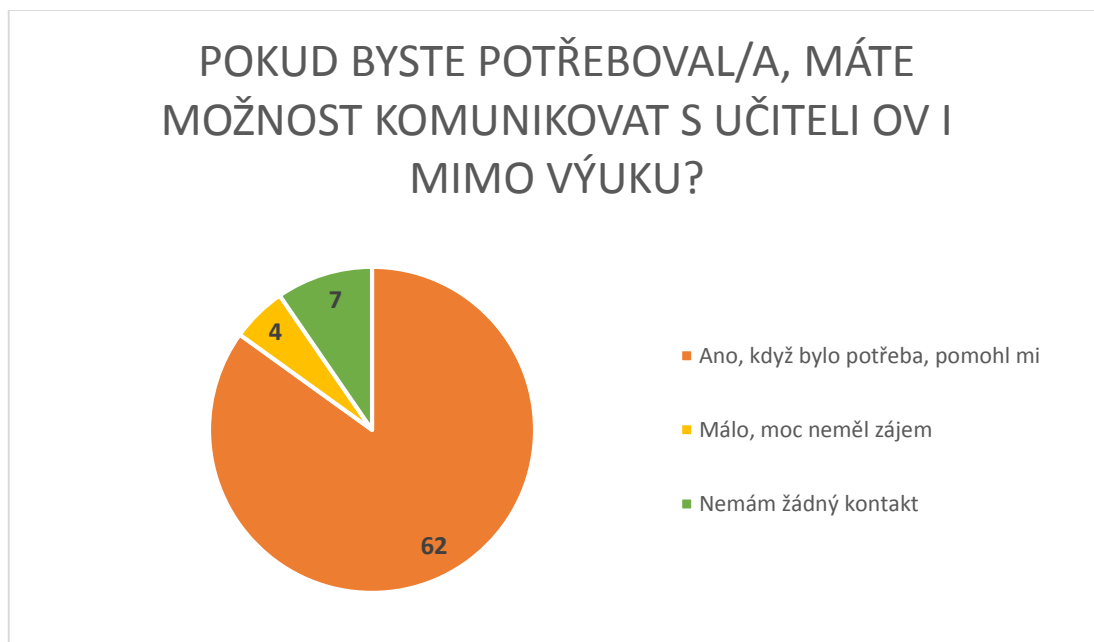

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Důležitá je i celková komunikace mezi učitelem OV a žákem. Zajímalo mě, zda mají žáci možnost komunikovat i mimo výuku. Nejvíce odpovědí zakroužkovalo 62 dotazovaných, a to: Ano, když bylo potřeba, pomohl mi. Odpověď: Málo, moc neměl zájem, zvolili pouze 4 žáci. A odpověď „Nemám žádný kontakt“ zakroužkovalo 7 studentů.

Jak jsem se sama mohla přesvědčit, tak žáci mají na Bosně k dispozici e-mailovou adresu na učitele odborného výcviku. Dokonce během třídních schůzek předávají učitelé odborného výcviku osobní kontakt i přímo rodičům žáků. Komunikace mimo odborný výcvik tedy není žádnou překážkou. Učitelé s žáky ochotně komunikují i mimo něj. Pokud žák potřebuje nějaké informace, velice ochotně mu je předají.

Graf 6 - Komunikace učitele OV mimo výuku

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Dále jsem se zabývala otázkou, zda učitel odborného výcviku motivuje žáky k setrvání v oboru i v budoucnosti. Nejvíce žáků se přiklonilo k odpovědi „Ano, ale připomíná fyzickou i časovou náročnost profese chovatele v zoologické zahradě. Takto odpovědělo 44 žáků. Z dotazovaných 22 zakroužkovali odpověď „Spíše ne, poukazuje na fyzickou i časovou náročnost profese v zoologické zahradě“. Poslední odpověď „Ano, zdůrazňuje krásu povolání“ vybralo 7 žáků.

Profese chovatele v zoo je opravdu náročná. Sama jsem 1,5 roku v zoologické zahradě hlavního města Prahy pracovala. Jedná se hlavně o fyzickou zátěž. Nutno podotknout, že se jedná i o práci o víkendech a svátcích. Přeci jen je zoo otevřena 365 dní v roce. Během hlavní sezóny se i některá zvířata zavírají až v pozdních hodinách. Znamená to tedy setrvat v zaměstnání do večerních hodin. Nedílnou součástí je i práce za jakéhokoliv počasí.

Výsledek ukazuje, že jsou žáci motivováni svými učiteli OV k setrvání v oboru i do budoucnosti. Nemusí se však jednat pouze o profesi chovatele v zoo. Absolventi mohou najít uplatnění i v zoo prodejnách, veterinárních klinikách či ve vlastních chovech.

Graf 7 - Motivace učitele OV k setrvání v oboru v budoucnosti

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

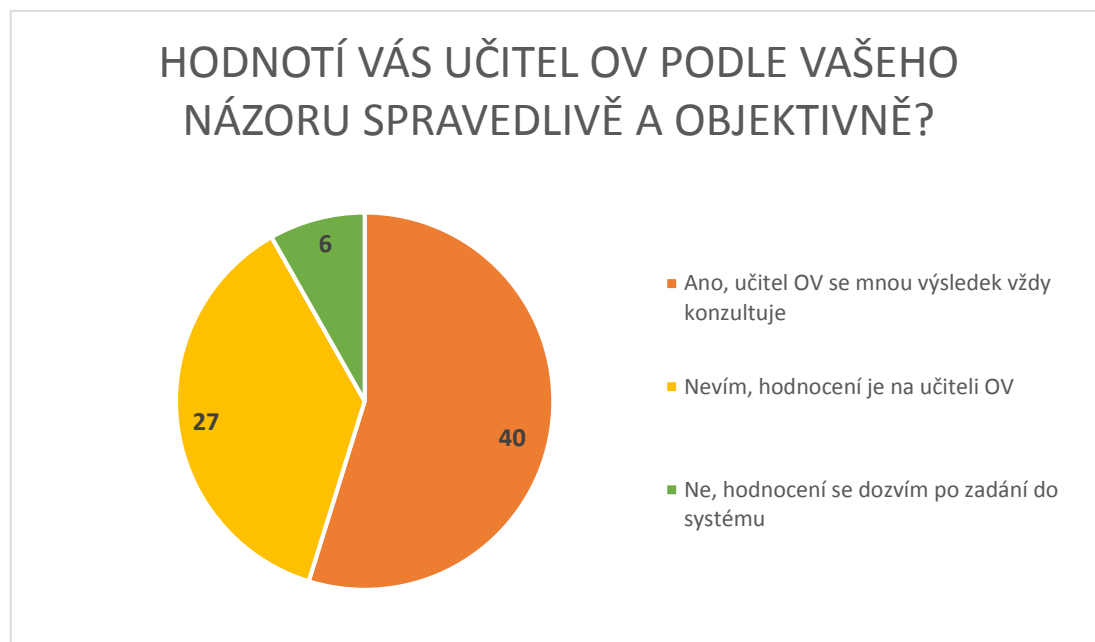
Během odborného výcviku jsou žáci hodnoceni svými učiteli. Znamku dostávají za teoretické znalosti – chované druhy zvířat na pracovišti, krmení, výskyt ve volné přírodě, dále za referát vypracovaný o jednom konkrétním chovaném druhu zvířete, za správnost zakreslení výskytu druhů ve volné přírodě do slepých map a za pololetní písemné práce. Písemná práce pojednává o 2 vybraných pracovištích, ve kterých žák v konkrétních ročních praxi již absolvoval. Jedná se tak o přípravu na praktickou závěrečnou zkoušku.

Dotazovaným jsem položila otázku, zda je učitel podle jejich názoru hodnotí spravedlivě a objektivně. Z celého počtu dotazovaných 40 odpovědělo, že učitel OV je hodnotí spravedlivě a objektivně a výsledek vždy s žáky konzultuje. Odpověď „Nevím, hodnocení je na učiteli OV“ vybralo 27 žáků. Touto odpovědí žáci sami přenechávají vše na učiteli. Z odpovědi dále vyplývá, že žáky nezajímá, jaké hodnocení a proč dostali. Zde je prostor pro učitele OV, aby žáky dostatečně namotivoval k zájmu o výsledné hodnocení. Pouze 6 žáků tvrdí, že učitel OV nehodnotí spravedlivě a objektivně a hodnocení se dozvědí až po zadání do systému.

Učitel odborného výcviku má zde možnost využít metody „žák v roli učitele“ a nechat ho, aby nejprve sám zhodnotil svůj výsledek při zkoušení. Aby se sám žák zamyslel

nad tím, co a v jakém rozsahu odpověděl. Po té by přistoupil k samotnému hodnocení. V poslední části dojde k potvrzení či vyvrácení výroku od žáka učitelem odborného výcviku.

Graf 8 - Hodnocení učitele OV

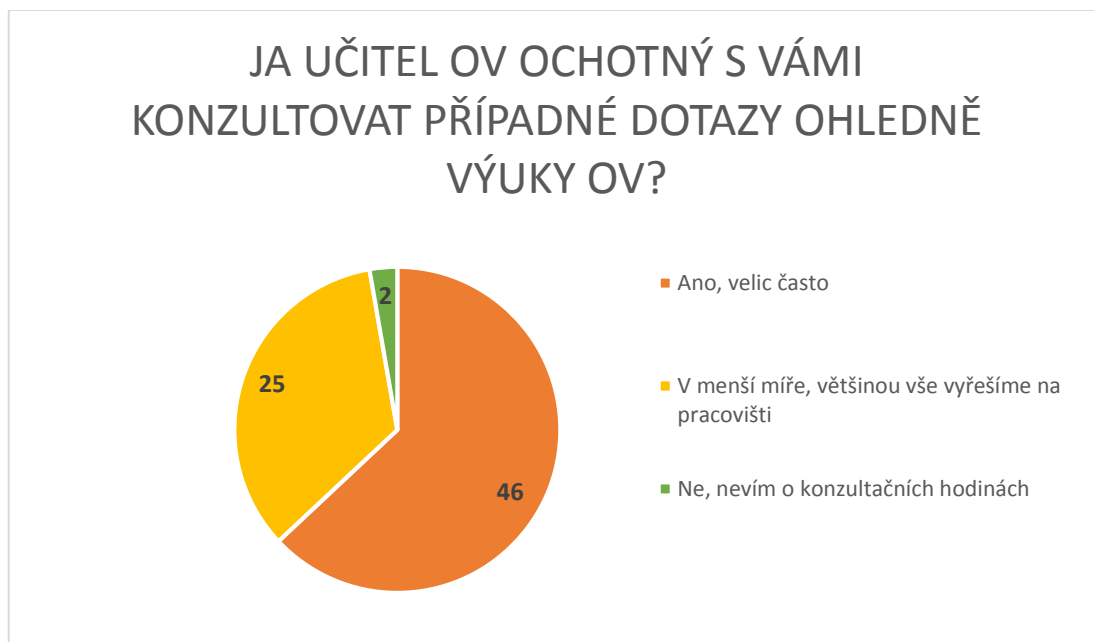

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Zda je učitel OV ochotný konzultovat s žáky případné dotazy ohledně výuky odborného výcviku, byla moje další otázka. Jak jsem se domnívala, potvrdilo se mi, že konzultace případných dotazů ohledně výuky není pro učitele odborného výcviku problém. Ochotu konzultace vnímá 46 dotazovaných, kteří vidí, že učitelé jsou ochotni případné problémy řešit velice často. Variantu, že je učitel ochotný v menší míře, volilo 25 žáků. Dotazovaní nepotřebují řešit případné dotazy mimo OV, jelikož odpovědi vyřeší s učitelem ihned na pracovišti. Pouze 2 žáci nevědí vůbec o možnosti konzultovat případné dotazy.

Od učitelů OV jsem se dozvěděla, že nevědomost spočívá hlavně v tom, že žáci mají velkou potřebu během odborného výcviku využívat svůj mobilní telefon kvůli sociálním sítím. Výsledek ale celkově udává, že žáci mají možnost se na učitele odborného výcviku s dotazy obrátit a konzultovat je.

Graf 9 - Ochota konzultovat dotazy ohledně výuky OV

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

V návaznosti na dotaz ohledně setrvání v oboru i do budoucnosti jsem zjišťovala, zda učitelé OV doporučují vykonávat profesi chovatele vzhledem ke studijním předpokladům žáků. Nejvíce odpovědí bylo, že žáci „nevědí“ (41). Doporučení nedostalo 14 dotazovaných. Více odpovědí zde převažovalo u nižších ročníků. Lze předpokládat, že k doporučení ještě nedošlo, jelikož žáci prvních a druhých ročníků nejsou v pozici, kdy by hned hledali své budoucí zaměstnání. Naopak u čtvrtého ročníku bylo nejvíce odpovědí „ano“, že jim učitelé doporučují vykonávat profesi chovatele. Celkově tuto odpověď volilo 18 žáků, 9 odpovědí bylo právě ze čtvrtého ročníku. Tato odpověď u čtvrtáků byla zvolena nejčastěji. Poměr k dalším odpovědím u tohoto ročníku jsou 3 odpovědi „Ne“ a 7 odpovědí „Nevím“.

4.4.4 Pozitivní věci na oboru

Poslední dotaz na žáky byl, aby napsali svými slovy, co je pro ně pozitivní na oboru, pro který se rozhodli. Zde je výčet odpovědí, co konkrétně žákům dle jejich názoru obor přináší.

První ročník:

- odborné předměty,
- praxe v zoo,
- informace o zvířatech,
- práce se zvířaty,
- zkušenosti,
- práce s lidmi se stejnými zájmy,
- stáže,
- pomoc zvířatům.

Druhý ročník:

- práce se zvířaty,
- maturita,
- pomoc zvířatům,
- práce, která baví,
- praxe v zoo,
- exkurze do zoo,
- informace o zvířatech,
- odborné předměty,
- stáže.

Čtvrtý ročník:

- kontakt se zvířaty,
- informace o zvířatech,
- různorodost práce,
- praxe v zoo,
- práce se zvířaty,
- smysl práce,
- pomoc zvířatům.

Z výsledků je vidět, že napříč ročníky žáci vyjádřili podobná pozitiva k oboru, který se rozhodli studovat. Nejvíce je oceňována praxe v zoologické zahradě, dostatek informací o chovaných druzích, pomoc zvířatům, stáže v jiných zoologických zahradách.

ZÁVĚR

Bakalářská práce na téma: Podíl učitele praktického vyučování na zvyšování motivace a zájmu o obor, se zabývala motivací žáků na střední škole. V teoretické části byly obecné informace o motivaci, pojednání o vnitřních a vnějších činitelích, jaká je motivace ve škole, struktura osobnosti učitele, jaké jsou typologie učitele, charakterově-volní vlastnosti a temperament.

Z praktické části jsem se dozvěděla mnoho pozitivních faktorů. Počínaje samotným výběrem profese žáků. Jsem ráda, že v dnešním 21. století, době rozvoje informačních technologií, uchazeče o studium stále zajímá a preferují osobní kontakt a zkušenost dne otevřených dveří vybrané školy. Největší motivací pro žáky je stáž v zahraniční zoo, kde získají nové zkušenosti v chovu zvířat a procvičí si cizí jazyk. Dále je pro ně velice důležité místo, kde se koná odborný výcvik. Už jen díky této možnosti, vykonávat odbornou praxi v Zoologické zahradě hlavního města Prahy, dělá tento obor jedinečným v celé Evropě v tomto měřítku. Nesmím opomenout ani jednodenní exkurze do jiných zoologických zahrad.

Práce mi potvrdila, že učitelé odborného výcviku zůstali jako v době mého studia pro žáky odborníky ve svém oboru. Učitelé OV předávají žákům dostatek informací o chovaných druzích zvířat v zoologické zahradě.

Osobně mě překvapil výsledek, že žáci vnímají, že je motivačních akcí málo nebo že by jich mohlo být více. Z mého pohledu se jim učitelé OV věnují dostatečně. Od prvního ročníku vykonávají odborný výcvik v pražské zoologické zahradě, v každém ročníku je týdenní stáž, během čtyřletého studia mají možnost zapojit se do zahraničních stáží, každý rok na konci školního roku absolvují exkurze do jiných zoologických zahrad, mají možnost chodit na dobrovolné praxe v době jakýchkoliv prázdnin. Pokud jsou takovéto výsledky, učitelé OV mají prostor od žáků zjistit, jaké akce by je ještě motivovaly.

V neposlední řadě bych vyzdvihla komunikaci. Komunikace je důležitá nejen v rámci mezipředmětových vztahů, ale hlavně mezi učitelem OV a instruktorem – chovatelem, mezi žákem a učitelem OV a mezi chovatelem a žákem. Z výsledků vyplynulo, že je

pozitivní, když mají učitelé OV dostatek informací o žácích, když učitelé OV konzultují hodnocení teoretické části s žákem a že mají žáci možnost přijít za učitelem OV i s problémy mimo odborný výcvik. Důležitá je ochota učitelů OV, kteří se žákům věnují právě i mimo odborný výcvik.

Je tedy potřeba klást důraz na komunikaci, která je stěžejní pro dostatečnou motivaci lidí. Komunikace je základem k úspěchu. Je potřeba táhnout za jeden provaz a motivovat nejen sebe, ale i lidi kolem sebe.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

MONOTEMATICKÉ PUBLIKACE

PETRUSEK, Miloslav. *Základy sociologie*. Praha: Akademie veřejné správy, 2009. 189 s. ISBN 978-808-7207-024.

ČÁP, Jan a MAREŠ, Jiří. *Psychologie pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001. 655 s. ISBN 80-7178-463-X.

HRABAL, Vladimír a PAVELKOVÁ, Isabella. *Psychologické otázky motivace ve škole*. 2. upr. vyd. Praha, 1989.

NELEŠOVSKÁ, Alena. *Pedagogická komunikace v teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005. 171 s. Pedagogika. ISBN 80-247-0738-1.

HOLEČEK, Václav. *Psychologie v učitelské praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. 223 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-3704-1.

NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace chování. 3., přeprac. vyd.* V Praze: Triton, 2014. 599 s. ISBN 978-80-7387-830-6.

PAVELKOVÁ, Isabella. *Motivace žáků k učení: perspektivní orientace žáků a časový faktor v žákovské motivaci*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2002. 248 s. ISBN 80-7290-092-7.

VÝROST, Jozef a SLAMĚNÍK, Ivan. *Sociální psychologie. 2., přeprac. a rozš. vyd.* Praha: Grada, 2008. 404 s. Psyché. ISBN 978-80-247-1428-8.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Maslowova pyramida lidských potřeb - Strana 3 z 3 - Filozofie úspěchu. *Filozofie úspěchu - Podnikání, motivace, psychologie. Trénink soustředěnosti, sebedisciplíny, inteligence, paměti ...* [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <https://www.filosofie-uspechu.cz/maslowova-pyramida-lidskych-potreb/3/>

Obor vzdělání Chovatel cizokrajných zvířat 41-43-L/01 | Infoabsolvent.cz. *Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce* | Infoabsolvent.cz [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Obory/KartaOboru/4143L01/Chovatel-cizokrajnych-zvirat>

Obory vzdělávání | SOU Čakovice. *SOU Čakovice* [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <https://www.sou-cakovice.cz/obory-vzdelavani/>

SOU Čakovice [online]. Copyright © [cit. 07.03.2019]. Dostupné z: <https://www.sou-cakovice.cz/wp-content/uploads/Chovatel.pdf>

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

OBRÁZKY

Obrázek 1 - Maslowova pyramida potřeb.....	14
Obrázek 2 - Temperament a city.....	20
Obrázek 3 - Eysenckova typologie temperamentu	22

GRAFY

Graf 1 - Výběr školy a profese.....	35
Graf 2 - Nejdůležitější motivace	36
Graf 3 - Dostatek informací od učitele OV.....	38
Graf 4 - Informace o práci žáků.....	39
Graf 5 - Spolupráce učitele OV s učiteli odborných předmětů.....	40
Graf 6 - Komunikace učitele OV mimo výuku.....	41
Graf 7 - Motivace učitele OV k setrvání v oboru v budoucnosti.....	42
Graf 8 - Hodnocení učitele OV	43
Graf 9 - Ochota konzultovat dotazy ohledně výuky OV	44

SEZNAM PŘÍLOH

Dotazník

